

Kuntaliiton työllisyys- poliittinen ohjelma

Sisällysluettelo

Kuntaliiton työllisyyspoliittinen ohjelma	3
Kuntaliiton työllisyyspoliittiset linjaukset	4
1) Työnjaon selkeyttäminen	4
2) Aktivointitoiminnan vaikuttavuuden parantaminen	4
3) Työvoiman palvelukeskuksien toiminnan ja roolin uudelleen arviointi	5
4) Vajaatyökykyisten työllisyyden edistäminen	5
5) Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen	5
6) Työvoiman saatavuuden turvaaminen	5
7) Rakennetyöttömyyden purkaminen	6

Kuntien työllisyyspoliittinen ohjelma on hyväksytty

Suomen Kuntaliiton hallituksessa 16.4.2009

© Suomen Kuntaliitto

Kuvat: Futureimagebank, Heli Sorjonen,

Suomen Kuntaliitto

Paino: Kuntatalon paino

Helsinki 2009

Suomen Kuntaliitto

Toinen linja 14, PL 200

00101 Helsinki

Puh. (09) 7711

Faksi (09) 771 2291

www.kunnat.net

Kuntaliiton työllisyys- poliittinen ohjelma

Suomella on edessä kaksoishaaste: toisaalta suuri rakenteellinen työttömyys ja toisaalta tulevaisuudessa kiristynvä kilpailu osaavasta työvoimasta. Näihin vastaamiseksi työmarkkinoiden tulee toimia joustavasti. Nykyisiä toimintamalleja on tarkasteltava uudelleen ja toimijoiden välistä yhteistyötä on lisättävä. Kuntaliiton työllisyysohjelma antaa suuntaviivoja yhteiselle kehittämistyölle.

Työmarkkinoilla vaikuttavien erilaisten ilmiöiden syy- ja seuraussuhteiden hahmottamiseksi työllisyysohjelman valmistelussa on huomioitu talouden, aluekehittämisen, sosiaalialan, koulutuksen ja työmarkkinoiden erityisasiantuntijoiden näkemyksiä. Työllisyysohjelman tavoitteena on yksinkertaistaa ja selkeyttää Kuntaliiton työllisyyspoliittisia suuntaviivoja ja herättää kuntia pohtimaan omia työllisyyteen liittyviä linjauksiaan. Tavoitteena on myös valtion työllisyyspolitiikkaan vaikuttaminen.

Työllisyysohjelma valmistui tilanteeseen, josta selviäminen edellyttää vahvaa yhteistyötä kuntien, valtion, elinkeinoelämän, työntekijöiden ja työnantajien, oppilaitosten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Työhallinnon resurssit ja edellytykset vaikeammin työllistettävien työmarkkinakelpoisuuden kohentamiseksi ovat voimakkaasti heikkenemässä. Työttömyyden kasvaessa mitään työttömien ryhmää ei saa jättää työhallinnon palveluiden ulkopuolelle. Työhallinnon tulee jatkossakin kantaa vastuu kaikista työttömistä.

Työvoiman palvelukeskusten toiminta perustuu kuntien, työhallinnon ja Kelan moniammatilliseen yhteistyöhön ja ne toimivat palvelupisteinä vaikeasti työllistyville. Palvelukeskukset tarjoavat asiakkaille yksilöllisiä ja räätälöityjä palveluita työ- ja toimintakyvyn sekä työllistymisen edistämiseksi. Huoli palvelukeskusten roolista ja tulevaisuudesta on noussut viime aikoina esille. Palvelukeskusten toiminta ja rahoitus tulee turvata lainsäädännön avulla. Toimintamallia tulee levittää kattamaan koko maa.

Eri toimijoille on kertynyt paljon osaamista ja kokemusta, jota tulee yhteistyön avulla hyödyntää uusien, entistä asiakaslähtoisempien ja integroidumpien palveluiden kehittämiseen. Voimavarojen kokoaminen ja kaikkien toimijoiden huomiointi tuottaa parhaan tuloksen erityisesti silloin kun eri toimijoiden vastuut ja roolit on yhdessä selkeästi määritelty. Kehittämisen painopistettä tulee jatkossa siirtää enemmän asiakas- ja kysyntälähtöiseksi.

Kuntaliiton työllisyys- poliittiset linjaukset

1) Työnjaon selkeyttäminen

- työhallinnon on kannettava kokonaisvastuu kaikista työttömistä ja työhallinnon palveluiden tulee olla tarjolla kaikille työnhakijoille
- vaikeasti työllistyvien kuntoutuksessa Kelalle tulee määritellä selkeä vastuu ja siihen tulee osoittaa riittävät voimavarat
- kunnilla on oltava mahdollisuus osallistua nykyistä paremmin työllisyys- ja aktivointitoimintaa koskevien asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon
- pidemmällä aikavälillä tulee tutkia mahdollisuutta siirtyä pois perinteisestä valtion työnvälityspalvelusta ja selvittää yksityisen ja julkisen sektorin välistä työnjakoa sekä vahvistaa työvoiman palvelukeskuksien asemaa

2) Aktivointitoiminnan vaikuttavuuden parantaminen

- työnhakusuunnitelmat on laadittava mahdollisimman varhaisessa vaiheessa työttömyyden alettua
- työnhakusuunnitelmat räätälöidään entistä yksilöllisimmiksi työnhakijan lähtökohdista käsin ja niiden tulee sisältää kaikki tarvittavat toimenpiteet työllistymisen edistämiseksi
- aktivointisuunnitelmien tulee sisältää yksilöidysti toimenpidekokonaisuudet väylänä avoimille työmarkkinoille

- kaikille vaikeasti työllistyville tulee laatia aktivointisuunnitelma ja siihen tulee voida joustavasti sisällyttää tarvittaessa osaamispuutteiden poistamista, työelämään sopeutumisvalmennusta, tuettua työtä, koulutusta, päihde-, mielen-terveys- ja muuta kuntoutusta

3) Työvoiman palvelukeskuksien toiminnan ja roolin uudelleen arviointi

- työhallinto, kunnat ja Kela veloitetaan lainsäädännöllä osallistumaan työvoiman palvelukeskusten toimintaan riittävin resurssein ja asiaa koskevat neuvottelut pitää käynnistää välittömästi työhallinnon, Kuntaliiton ja Kelan kesken
- työvoiman palvelukeskuksia ohjataan ja kehitetään yhdessä valtion, kuntien ja Kelan toimesta ja palvelukeskusverkosto sekä toimintamalli laajennetaan koko maahan
- työvoiman palvelukeskuksista tehdään vaikeasti työllistyvien resurssikeskuksia, joissa on tarjolla toimintaa ylläpitävien tahojen tarjoamia räätälöityjä palveluja; esimerkiksi työnvälitystä, Kelan etuuksia ja kuntoutustoimintaa
- valtion tulee vastata vähintään 50 % palvelukeskusten menoista
- palvelukeskuksissa tulee olla työnantajapalveluita yrityksille ja kolmannen sektorin toimijoille

4) Vajaatyökykyisten työllisyyden edistäminen

- valtion on varattava riittävät resurssit työkyvyn arviointityöhön
- työkyvyttömyyskriteerit tulee määritellä uudelleen niin, että ne ikääntyvät työttömät, jotka eivät aktiivitoimenpiteiden jälkeenkään kykene sijoittumaan avoimille tai välityömarkkinoille, voidaan ohjata eläkkeelle
- vajaatyökykyisten työvoiman ja tukityötarjonnan kohtaamista tulee edistää
- eläkejärjestelmiä tulee kehittää niin, että ne nykyistä paremmin tukevat osaa- aikaista työssäkäyntiä
- työkyvyn arvioinnissa tulee painottaa enemmän jäljellä olevaa työkykyä sairauksien sijaan

5) Kuntouttavan työtoiminnan kehittäminen

- toiminnan laadun varmistamiseksi kuntouttavan työtoiminnan sisältöjä tulee kehittää ja kuntakorvauksiin tulee tehdä tasokorotus
- kuntouttavaa työtoimintaa tulee voida järjestää myös yrityksissä

6) Työvoiman saatavuuden turvaaminen

Työmarkkinoiden ja ammattitaitotarpeiden yhteensovittaminen

- vaikeasti työllistyvien pääsyä tarvitsemaansa koulutukseen tulee helpottaa osana aktivointisuunnitelman toteutusta
- vaikeasti työllistyvien koulutuksessa tulee painottaa enemmän osaamisen päivittämistä kuin pelkkää tutkintoon tähtäävää koulutusta
- koulutustarpeiden ennakointia tulee tehostaa ja oppisopimuskoulutusta laajentaa

Työperusteinen maahanmuutto kuntien näkökulmasta

- valtion tulee kantaa rahoitusvastuu työperusteisen maahanmuuton edistämisestä sekä kotouttamisen kustannuksista riittävän pitkäkestoisesti
- pakolaisten vastaanotto on ensisijaisesti Suomen kansainvälisten velvoitteiden täyttämistä ja siitä muodostuvat kustannukset tulee olla pääosin valtion vastuulla pitkäkestoisesti
- Suomessa jo asuvien maahanmuuttajien työllistymistä edistetään tehostamalla kieliovetusta ja koulutusta

Kunta-alan työvoimantarve

- kuntatyö on otettava riittävästi huomioon koulutuksen ennakointityössä
- kuntatyön sisältöä on uudistettava ja esimiestyön kehittämiseen on panostettava
- kunta-alan työelämän laadun ja tuloksellisuuden parantamiseen on ohjattava riittävästi rahoitusta

Nuorten työllistymiseen erityistoimenpiteitä

- koulutusjärjestelmän tulee kantaa vastuu myös kaikkein heikoimmista nuorista ja kaikille nuorille tulee taata vähintään ammatillisesti suuntautunut tutkinto
- ennaltaehkäisevän nuorisotyön avulla voidaan vähentää kalliita korjaavia toimenpiteitä
- nuorten työpajojen tulee joustavasti nivoutua sekä koulutusjärjestelmään että työelämään ja nuorten mahdollisuuksia oppisopimuskoulutuksen suorittamiseen työpajatoiminnan yhteydessä on lisättävä. Taataan yhteiskuntavastuun toteutuminen alle 25-vuotiaille

7) Rakennetyöttömyyden purkaminen

Välityömarkkinat välietappina avoimille työmarkkinoille

- kuntien ja kolmannen sektorin työllistämistoimenpiteille tulee taata riittävät taloudelliset resurssit
- aikuisille soveltuvaa työpajatoimintaa on kehitettävä ja siihen tulee tarvittaessa sisällyttää koulutusta. Lisäksi turvataan oppisopimuskoulutuksen mahdollisuudet
- tukityöjakso on aina liitettävä osaksi työllistymispolkua ja siihen tulee kytkeä entistä joustavammin asiakkaan työllistymistä tukevaa koulutusta
- palkkatukea on räätälöitävä entistä enemmän kunkin työttömän lähtökohdista käsin
- tukityöllistämisen tavoitteeksi tulee aina asettaa avoimille työmarkkinoille työllistyminen

Työpankkitoiminnasta uusi väylä työelämään

- työpankkitoiminnasta tulee kehittää vaihtoehto, jonka avulla vaikeasti työllistyvien mahdollisuudet sijoittua avoimille työmarkkinoille paranevat
- työpankkitoiminnan mahdollisuuksia ja toimivuutta on kokeiltava myös nuorten työpajojen yhteydessä
- työpankkitoimintaa laajennetaan koko maahan ja toiminnan organisoimista varten perustetaan valtion yhtiö

Sosiaalisen yrittäjyyden edistäminen

- sosiaalisten yritysten toimintaedellytyksiä kehitetään väljentämällä ehtoja työllistetyin tuen tason ja keston osalta
- sosiaalisten yritysten käynnistäminen ja kehittäminen tulee turvata riittävällä rahoituksella

Sosiaaliturvan kehittäminen

- siirtyminen työttömyydestä tai työkyvyttömyydestä takaisin työelämään on tehtävä nykyistä joustavammaksi
- perusturvan taso tulee määritellä siten, että sen taso on riittävä erilaisissa elämäntilanteissa, eikä synny tarvetta turvautua viimesijaiseen kunnalliseen toimeentulotukeen
- työnteko tulisi aina tehdä toimeentulotukea ja työttömyysturvaa houkuttelevammaksi vaihtoehdoksi
- palkkatukea on räätälöitävä niin, että myös vajaatyökykyiset voivat työllistyä avoimille työmarkkinoille ja saada normaalin palkan, jolloin työnantajalle korvataan palkkatuella työttömän alentunut työkyky
- normitetun toimeentulotuen maksaminen tulee siirtää Kelalle ja sen rahoitus valtion vastuulle, jotta kuntien sosiaalityölle vapautuu enemmän resursseja. Näin myös kansalaisten yhdenvertaisuus paranee

Työmarkkinatukiudistuksen toimivuus

- työllisyystilanteen nopean heikkenemisen ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien työnhakijoiden tilanteen vaikeutumisen vuoksi vuonna 2006 toteutetun työmarkkinatukiudistuksen toimivuus on arvioitava uudelleen ja tehtävä uuden tilanteen vaatimat, tarvittavat korjaukset yhdessä kuntien kanssa

Kuntaliiton työllisyysohjelma valmistui taloudelliseen tilanteeseen, josta selviäminen edellyttää poikkeuksellisen vahvaa yhteistyötä kuntien, valtion, elinkeinoelämän, työntekijöiden ja työnantajien sekä kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Nykyisiä toimintamalleja on tarkasteltava uudelleen, jotta työmarkkinat kykenevät vastaamaan uusiin haasteisiin.

Työllisyysohjelman tarkoituksena on määritellä keskeisimmät yhteiset kehittämistarpeet, kannustaa kuntia pohtimaan omia työllisyyspoliittisia linjauksiaan sekä ottaa osaa ja vaikuttaa valtakunnalliseen työllisyyspoliittiseen keskusteluun ja työllisyyspolitiikkaan. Työllisyysohjelma on Kuntaliiton strateginen asiakirja, joka linjaa myös paikallista työllisyyden kehittämistä, viitoittaa toimijakohtaista kehittämistyötä ja kokoaa yhteen erilaisia työllisyyden edistämiseen liittyviä toimenpiteitä ja kehittämissuunnitelmia. Ohjelma antaa suuntaviivoja yhteiselle kehittämistyölle.

